

autor svetového bestselleru CHLAPEČ V PÁSIKAVOM PRŽAME

JOHN BOYNE

ÚŽASNÁ
CESTA
BARNABYHO
BROCKETA
OKOLO
SVETA

Ilustroval
OLIVER JEFFERS

ÚŽASNÁ
CESTA
BARNABYHO
BROCKETA
OKOLO
SVETA

ÚŽASNÁ
CESTA
BARNABYHO
BROCKETA
OKOLO
SVETA

JOHN BOYNE

Ilustroval
OLIVER JEFFERS

sloart

Text © John Boyne 2012
Illustrations © Oliver Jeffers 2012
Translation © Alena Relingerová 2013
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2013

ISBN 978-80-556-0872-3

The publisher acknowledges the financial
assistance of Ireland Literature Exchange
(translation fund), Dublin, Ireland.

www.irelandliterature.com
info@irelandliterature.com

Vydavateľ ďakuje za láskavú finančnú podporu
Ireland Literature Exchange (fond na podporu
prekladu írskej literatúry), Dublin, Írsko.

www.irelandliterature.com
info@irelandliterature.com

Ireland Literature Exchange
Idirmhalartán Litríocht Éireann

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie
reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými
prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými,
vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom
súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne
bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Venujem Philipovi Ardaghovi

Prvá kapitola

Úplne normálna rodina

Toto je rozprávanie o Barnabym Brocketovi, ale aby sme pochopili Barnabyho, musíme najprv spoznať jeho rodičov. Obidvaja sa tak báli každého, kto sa čímkoľvek odlišoval od ostatných, že vykonali hroznú vec s ďalekosiahlymi následkami pre všetkých, ktorých mali radi.

Začnime teda Barnabyho otcom Alistairom, ktorý sa vždy považoval za úplne normálneho človeka. Viedol normálny život v normálnom dome uprostred normálnej štvrte a robil samé normálne veci. Mal normálnu manželku a dve normálne deti.

Alistair nemal pochopenie pre nikoho, kto sa odlišoval od ostatných alebo sa s obľubou predvádzal na verejnosti. Keď cestoval metrom a blízko neho sa hlučne rozprávala skupina tínedžerov, počkal si na ďalšiu stanicu a rýchlo prebehol do iného vozňa, skôr ako sa zatvorili dvere. Keď sedel v reštaurácii – nie v jednom z tých nových honosných podnikov s nezrozumiteľným jedálnym lístkom a neznámymi jedlami, ale v úplne normálnej – celkom mu poka-

zilo náladu, ak čašníci začali spievať *Věľa šťastia, zdravia!* hosťovi, ktorý chcel iba vzbudiť pozornosť.

Alistair pracoval ako právnik vo firme Frás & Švác v najkrajšom meste na svete – v austrálskom Sydney – a špecializoval sa na zostavovanie závetov. Hoci to bola dosť pochmúrna činnosť, jemu vyhovovala. Koniec koncov, závet je úplne normálna vec, nie je to nič nezvyčajné. Klienti však bývali nervózni, keď za ním prišli, lebo písanie závetu považovali za zložitú a smutnú záležitosť.

„Netrápte sa, prosím,“ hovorieval pri takých príležitostiach Alistair. „Všetci raz musíme zomrieť. Je to úplne normálne. Len si predstavte, čo by sa stalo, keby sme žili večne. Naša planéta by neuniesla toľkú ľarchu!“

Niežeby Alistairovi záležalo na osude našej planéty. Ani zamak. O také veci sa zaujímali iba dlhoolvasí ochrancovia prírody a prívrženci New Age.

Sú však národy, najmä na Ďalekom východe, ktoré veria, že každý z nás vrátane teba, milý čitateľ, je polovicou dvojice rozdelenej ešte pred narodením, a my celý život hľadáme vo vesmíre svoju druhú polovicu, aby sme získali pocit úplnosti. A kým sa nám to nepodarí, cítime sa trochu odstrčení. Završe nájdeme úplnosť, aj keď ten, koho stretneme, je na prvý pohľad naším opakom. Povedzme milovník obrazov a poézie sa môže zalúbiť do ženy, ktorá vo voľnom čase rada opravuje autá. A vyznávačku zdravej stravy a športu môže priťahovať chlap, ktorý sleduje športové prenosy v pohodlnom kresle s pivom v jednej ruke a sendvičom v druhej. Nuž, ľudia sú všelijakí. Alistair Brocket však vedel,

že by nikdy nemohol žiť s osobou, ktorá nie je rovnako normálna ako on, hoci aj to bolo úplne normálne.

To nás privádza k Barnabyho matke Eleanor.

Eleanor Bullinghamová vyrástla na Beacon Hillle v neveľkom domčeku s výhľadom na severné pobrežie Sydney. Rodičom vždy robila radosť, lebo široko-daleko nebolo dievčaťa, ktoré by sa správalo tak bezchybne ako Eleanor. Nikdy neprešla na druhú stranu ulice, skôr ako na semafore naskočil zelený panáčik, dokonca ani vtedy, keď nešlo žiadne auto. V autobuse vždy vstala a pustila sadnúť starších, aj keď tam bolo dosť voľných miest. Eleanor bola taká spôsobná, že keď jej stará mama Elspeth zomrela a odkázala vnučke celú stovku najjemnejších vreckoviek s vyšitým monogramom EB, rozhodla sa, že sa vydá iba za muža, ktorého priezvisko sa takisto začína na B, len aby vzácne dedičstvo nevyšlo nazmar.

Rovnako ako Alistair sa stala právničkou, špecializovala sa na nehnuteľnosti a každému, kto sa spýtal, tvrdila, že to je nesmierne zaujímavá práca.

Do firmy Fras & Švác nastúpila o rok neskôr ako jej budúci manžel a sprvu bola trochu sklamaná, keď sa rozhliadla po kancelárii a videla, koľko mladých mužov a žien, čo sú tam zamestnaní, nemá ani potuchy o profesionálnych spôsoboch.

Iba poniektorí si udržiavali na stole aký-taký poriadok. Väčšina stolov bola zaprataná fotografiami členov rodiny, zvieracích miláčikov alebo ešte horšie – celebrít. Muži hlučne telefonovali, popri tom trhali papierové poháre od kávy na márne kús-

ky a nechávali po sebe hrozný neporiadok, zatiaľ čo ženy ustavične jedli. Cez kanceláriu podchvíľou prešiel vozík so sladkosťami v pestrofarebných obaloch a ony si zakaždým kúpili niečo pod zub. Isteže, podľa súčasných noriem sa správali normálne, ale Eleanor to nepokladala za *skutočne* normálne.

Začiatkom druhého týždňa musela vyjsť o dve poschodia vyššie, aby doručila mimoriadne dôležitý dokument kolegovi z iného oddelenia, ktorý ho potreboval okamžite, inak by určite nastal koniec sveta. Keď otvorila dvere, vyhla sa pohľadu na príšerný neporiadok, aby sa jej náhodou nezdvihol žalúdok. Na svoje prekvapenie však uvidela čosi – vlastne kohosi – a srdce jej nečakane poskočilo; iba trochu, ako keď gazelle mláďa prvý raz víťazne zdolá rieku.

V kúte pri stole, na ktorom ležali úhľadne pokladané a farebnými záložkami označené dokumenty, sedel príťažlivý mladý muž v pásikavom obleku, s vlasmi rozdelenými pútcou. Na rozdiel od ostatných nevychovcov v kancelárii, mladík mal na stole poriadok, perá a ceruzky pekne spolu v jednoduchom držiaku, dokumenty rozložené pred sebou. A žiadne fotografie detí, psov či celebrit.

„Ten mladý muž,“ prihovorila sa dievčaťu pri najbližšom stole. Napchávalo sa orechovo-banánovým mafinom, omrvinky mu padali na klávesnicu a navždy sa stratili medzi klávesmi. „Ten v kúte. Ako sa volá?“

„Myslíte Alistaira?“ odvetilo dievča a zubami oškrabovalo obal pre prípad, že na ňom ostalo ešte

trochu lepkavej karamelovej polevy. „Najnudnejšieho chlapa v celom vesmíre?“

„A priezvisko?“ spýtala sa Eleanor s nádejou v hlase.

„Brocket. Otrásné, čo?“

„Podľa mňa je dokonalé,“ vyhlásila Eleanor.

A tak sa tí dvaja zobrali. Bola to úplne normálna vec, vzhľadom na skutočnosť, že spolu boli v divadle (tri razy), v miestnej zmrzlinárni (dva razy), na tanečnej zábave (iba raz a veľmi sa im to nepáčilo – džajv sa im zdal príliš nespútaný, nehovoriac o kapele, ktorá hrala iba samé rokenroly) – a na jednodňovom výlete v lunaparku, kde sa fotografovali a príjemne konverzovali až do západu slnka, keď obrovská svietiacia tvár klauna nad vchodom nadobudla hrozivejší výraz než inokedy.

Presne rok po svadbe Alistair a Eleanor, ktorí sa medzičasom nastahovali do normálneho domu v Kirribilli na severnom predmestí Sydney, priviedli na svet svoje prvé dieťa. Henry sa narodil v pondelok ráno presne o deviatej, vážil presne štyri kilá, pôrod netrval dlho a novorodenec sa zdvorilo usmial na lekára, ktorý bol pri tom. Eleanor pri pôrode neplakala ani nekričala, na rozdiel od tých vulgárnych ženských, čo každý večer vrieskajú na televíznych obrazovkách. Celý pôrod prebehol vo všetkej slušnosti, pri zachovaní dobrých mravov a nikoho nepohoršil.

Henry sa podal na rodičov a správal sa, ako sa patrí; z fľaše pil, len ak ho ponúkli, poslušne jedol, a keď mu niečo ušlo do plienok, strašne sa hanbil. Rástol normálnym tempom, ako dvojročný začal

rozprávať a o rok už poznal celú abecedu. Keď mal štyri roky, učiteľka z materskej školy oznámila Alis-tairovi a Eleanor, že o ich synovi nemôže povedať nič dobré ani zlé a že je v každom ohľade úplne nor-málny. Za odmenu mu cestou domov kúpili zmrz-linu. Vanilkovú, pochopiteľne.

Ich druhé dieťa, Melanie, sa narodilo v utorok o tri roky neskôr. Rovnako ako s jej bratom, ani s ňou nemali opatrovatelky a učiteľky nijaké problémy, a keď oslávila štvrté narodeniny a rodičia sa tešili na príchod ďalšieho bábätka, zvyčajne si čítala ale-bo sa hrala s bábikami vo svojej izbe a nerobila nič, čím by sa odlišovala od ostatných detí, ktoré býva-li na tej istej ulici.

Skrátka, Brocketovci boli bezpochyby najnormál-nejšia rodina v Novom Južnom Walese, ak nie v ce-lej Austrálii.

A potom sa im narodilo tretie dieťa.

Barnaby Brocket prišiel na svet v piatok o pol-noci, čo nebol dobrý začiatok, lebo Eleanor mala výčitky svedomia, že sa lekár a sestrička kvôli nej nevyspia.

„Ospravedlňujem sa,“ povedala. Bola celá spo-tená a cítila sa veľmi trápne. Keď sa mali narodiť Henry a Melanie, vôbec sa nepotila, iba jemnulin-ko žiarila, ako keď dohasína štyridsaťwattová žia-rovka.

„To je v poriadku, pani Brocketová,“ upokojoval ju doktor Snow. „Deti prichádzajú vtedy, keď chcú. A my na tom nič nezmeníme.“

„Aj tak je to dosť neslušné,“ zamrmlala Eleanor a vzápätí zo seba vydala prenikavý výkrik, lebo Bar-

naby usúdil, že nadišiel jeho čas. „Ach, jaj,“ dodala celá červená od nezvyčajnej námahy.

„Netreba sa znepokojovať,“ ubezpečoval ju lekár, ktorý už zaujal postavenie, aby zachytil klzkého novorodenca. Vyzeral trochu ako hráč rugby, keď sa vracia do hry, jednu nohu má vzadu, druhou sa pevne zapiera do zeme pred sebou a s vystretými rukami čaká na prihrávku.

Eleanor znova vykrikla a prekvapene zalapala po vzduchu. Cítila, že jej vnútri narastá obrovský tlak, a nebola si istá, ako dlho ho dokáže znášať.

„Tlačte, pani Brocketová!“ prikázal doktor Snow. Eleanor tretí raz skríkla a prinútila sa zatlačiť čo najsilnejšie, kým jej sestrička dávala studený obklad na čelo. No namiesto toho, aby sa upokojila, začala hlasno kvíliť a napokon vypustila z úst slovo, ktoré ešte nikdy nepovedala nahlas, slovo, ktoré ju pohoršovalo, vždy keď ho použil niekto vo firme Frás & Švác. Bolo to krátke slovko, ale vyjadrovalo všetko, čo v tej chvíli cítila.

„To je ono!“ zajasal doktor Snow. „Už ide! Narátam do troch a potom posledný raz riadne zatlačíte, dobre? Jeden...“

Eleanor sa nadýchla.

„Dva...“

Prudko vydýchla.

„Tri!“

Nasledoval úžasný pocit úľavy a ozval sa detský plač. Eleanor padla na posteľ a zastonala, šťastná, že sa jej muky skončili.

„Ach, jaj,“ povedal po chvíľke doktor Snow a Eleanor prekvapene zdvihla hlavu z vankúša.

narodenie Barnabyho

„Stalo sa niečo?“ spýtala sa.

„To je naozaj zvláštne,“ pokračoval lekár a Eleanor sa aj napriek bolestiam posadila, aby sa pozrela na bábätko, ktoré vyvolalo takú nenormálnu reakciu.

„Kde je?“ spýtala sa, lebo doktor Snow nedržal dieťa v rukách a neležalo ani na posteli. Vtom zbadala, že lekár so sestričkou sa už nepozerajú na ňu, ale s otvorenými ústami hľadajú na strop. Novorodené bábätko – *jej* bábätko – bolo pritísnuté na biele obdĺžnikové kachličky a so šibalským úsmevom sa pozeralo dolu.

„Tam hore,“ odpovedal užasnutý doktor Snow a mal pravdu: bol tam. Barnaby Brocket, tretie dieťa v najnormálnejšej rodine, čo kedy žila na južnej pologuli, už vtedy dokazoval, že je všetko, len nie normálny, lebo sa odmietal podriaadiť najzákladnejšiemu fyzikálnemu zákonu.

Zákonu gravitácie.

Druhá kapitola

Matrac na strope

O tri dni Barnabyho prepustili z nemocnice a pri-niesli domov, kde sa prvý raz stretol s Henrym a Melanie.

„Váš brat je trochu iný ako my,“ povedal Alistair pri raňajkách, opatrne voliac slová. „Som si istý, že ide o prechodnú záležitosť, ale aj tak je to dosť neprijemné. Nezízajte naňho, dobre? Len by ste ho podporovali v tom bláznovstve.“

Deti na seba prekvapene pozreli a nechápali, čo tým otec chcel povedať.

„Má dve hlavy?“ spýtal sa Henry a načiahol sa po citrónový džem. Ráno najradšej jedával hrianky s trochu citrónového džemu. Večer nie, vtedy dával prednosť jahodovému.

„Samozrejme, že nemá dve hlavy,“ odpovedal podráždene Alistair. „Prepánajána, kto má dve hlavy?“

„Dvojhlavý morský netvor, napríklad,“ odvetil Henry, lebo nedávno čítal knihu o dvojhlavom morskom netvorovi Orcovi, ktorý vyvolal veľký rozruch v hĺbinách Indického oceánu.

„Ubezpečujem ťa, že tvoj brat nie je nijaký netvor,“ vyhlásil Alistair.

„Má chvost?“ chcela vedieť Melanie, keď pozbieerala prázdne misky a úhľadne ich poukladala do umývačky riadu. Rodinný pes Kapitán W. E. Johns, zvierajúceho neurčitého pôvodu a plemena, pri slove chvost zdvihol hlavu a začal naháňať ten svoj po celej kuchyni; krúžil tak dlho, až kým nepadol od únavy na dlážku, spokojne dychčal a bol nadšený sám sebou.

„Prečo by bábätko malo mať chvost?“ spýtal sa s hlbokým povzdychom Alistair. „Naozaj, vy dvaja máte príliš bujnú fantáziu. Nechápem, kde sa to vo vás berie. Ani vaša matka, ani ja nemáme nijakú fantáziu a rozhodne sme vás nevychovávali tak, aby ste nejakú mali.“

„Páčilo by sa mi mať chvost,“ povedal zamyslene Henry.

„A ja by som chcela byť dvojhlavý morský netvor,“ dodala Melanie.

„Nuž, nemáš,“ odsekol Alistair a zagánil na syna. „A ty nie si,“ ukázal na dcéru. „Budme zase normálne ľudské bytosti a postarajme sa, aby tu všetko svietilo čistotou, dobre? Nezabúdajte, že dnes ráno čakáme hosťa.“

„To predsa nie je hosť,“ zamračil sa Henry, „ale náš bráček.“

„Áno, isteže,“ odvetil Alistair po kratučkej odmlke.

Asi o hodinu pred domom zastavil taxík, ktorý priviezol Eleanor s ustavične sa vrtiacim Barnabym v náručí.

„To je ale živáň,“ utrúsil šofér, keď vypol motor, ale Eleanor si jeho poznámku nevšímala, lebo sa zásadne nepúšťala do rozhovorov s neznámymi ľuďmi, najmä nie s tými, ktorí pracujú v službách. Kabelka jej spadla medzi predné sedadlá, a tak na chvíľočku pustila bábätko z rúk. Chlapček sa vzniesol hore a narazil hlavou do stropu.

„Au!“ zvolal Barnaby Brocket.

„Musíte ho pevne držať, mladá pani,“ ozval sa taxikár, ktorý už v živote videl všeličo. „Ujde vám, ak si nedáte pozor.“

„Tridsať dolárov, však?“ spýtala sa Eleanor, podala mu dvadsaťdolárovku a desaťdolárovku a súčasne si uvedomila, že áno, mohol by ujsť. Ak naňho nedá pozor.

Keď vošla do domu, obidve deti sa k nej rozbehli a vítali ju tak nadšene, že ju skoro zrazili na zem.

„Aký je maličký,“ začudoval sa Henry. (Aspoň v tomto ohľade bol Barnaby úplne normálny.)

„Pekne vonia,“ povedala Melanie a dôkladne ho oňuchala. „Ako zmrzlina a javorový sirup dokopy. Ozaj, ako sa vlastne volá?“

„Nemohol by sa volať Jim Hawkins?“ spýtal sa Henry, veľký obdivovateľ klasických dobrodružných príbehov.

„Alebo pastier Peter?“ ozvala sa Melanie, ktorá vždy nasledovala príklad svojho staršieho brata.

„Volá sa Barnaby,“ oznámil Alistair, pristúpil k manželke a vtisol jej bozk na líce. „Po vašom starom otcovi. A jeho starom otcovi.“

„Smiem ho podržať?“ spýtala sa Melanie a natiahla ruky.

„Teraz nie,“ odpovedala Eleanor.

„A ja smiem?“ Henryho vystreté ruky dočiahli ďalej ako Melaniine, lebo bol o tri roky starší.

„Nikto nebude Barnabyho držať,“ odsekla Eleanor. „Nikto okrem vášho otca a mňa. Aspoň zatiaľ nie.“

„Radšej to prenechám tebe, ak ti to neprekáža,“ povedal Alistair a uprene sa zahľadil na synčeka ako na čosi, čo ušlo zo zoologickej záhrady a treba to vrátiť späť, kým nenarobí škody na čalúnenom nábytku.

„Nuž, je to aj tvoja starosť,“ vyštekla Eleanor. „Nemysli si, že sa budem starať o toto... toto...“

„Bábätko?“ pomohla jej Melanie.

„Áno, je to rovnako vhodné slovo ako každé iné. Nemysli si, že sa budem starať o toto bábätko sama, Alistair!“

„Rád ti pomôžem, samozrejme,“ zamrmlal Alistair a odvrátil pohľad. „Ale si jeho matka.“

„A ty si jeho otec!“

„Mám pocit, že je viac naviazaný na teba. Vidíš?“

Alistair a Eleanor sa pozreli na Barnabyho, ktorý sa na nich usmieval a radostne rozhadzoval ručičkami a nožičkami, no ani jeden z rodičov jeho úsmev neopätoval. Henry a Melanie si vymenili prekvapené pohľady. Neboli zvyknutí na to, že sa ich rodičia spolu rozprávajú takýmto tónom. Rýchlo teda vytiahli darček, ktorý včera kúpili za svoje vreckové.

„To je pre Barnabyho,“ povedala Melanie. „Darček na privítanie.“ V rukách držala pekne zabalenú škatuľku. Eleanor trochu obmäkčilo, keď vide-